

Regeringen
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över promemorian Förbud mot äktenskap mellan kusiner och vissa andra nära släktingar (Ds 2024:20)

Er beteckning: Ju2024/02261

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar att tillstyrka samtliga av utredningens förslag.

Beskrivning av ärendet

Utredaren har getts i uppdrag att ta fram ett förslag till förbud mot kusinäktenskap och förbud mot äktenskap mellan syskon och syskons avkomling. Det gäller även att ta fram förslag till möjligheten för dispens för äktenskap mellan halvsyskon och helsyskon till följd av att adoptionsförhållanden ska tas bort. Det föreslås även att införa ett generellt erkännandeförbud mot utländska kusinäktenskap och äktenskap mellan syskon och syskons avkomling. Syftet med förbuden är att skapa en uppdaterad och ändamålsenlig reglering som motverkar hedersförtryck och äktenskap som ingås till följd av påtryckningar eller annan påverkan.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen i Hallands län har regeringsuppdrag att stödja aktörer på regional och lokal nivå i att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Länsstyrelsen ser arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck som ett mycket viktigt och prioriterat arbete för ett jämställt samhälle fritt från våld för alla. Att inte få välja vem man ska gifta sig med är ofta ett inslag i det hedersrelaterade våldet och

förtrycket, och kusinäktenskap som föreslås förbjudas kan vara en del i detta. Länsstyrelsen lämnar följande synpunkter.

Ett förbud mot kusinäktenskap

Länsstyrelsen anser att ett förbud mot kusinäktenskap kan fungera som ett viktigt verktyg för att stärka skyddet för individer, främst flickor och kvinnor, och vara till hjälp i att stå emot påtryckningar från föräldrar och släktingar. Det sänder också en tydlig signal till dem som riskerar att utsättas för kusinäktenskap och andra i deras omgivning att samhället inte accepterar traditioner eller normer som inskränker deras rättigheter och friheter. Ett förbud skulle också kunna ge en starkare rättslig grund för att skydda barn och unga i dessa situationer. Föräldrar i sin tur kan även de få stöd av lagändringen att stå emot släkts påtryckningar om giftermål.

Undantag från erkännandeförbudet ska kunna göras om det finns synnerliga skäl

Enligt utredningen framgår det att kusinäktenskap är en vanligt förekommande form av äktenskap i många länder från vilka det sker en inflyttning till Sverige. För att uppnå syftet med föreslagna förbud anser Länsstyrelsen att ett erkännandeförbud av utländska kusinäktenskap är en rimlig åtgärd. Dock kan ett erkännandeförbud få konsekvenser för såväl vuxna som barn som lever inom dessa förhållanden, därav anser Länsstyrelsen att det är särskilt angeläget med en möjlighet till dispens.

Avslutande kommentar

Länsstyrelsen ser att ett förbud kan förstärka de lagstiftningsåtgärder som finns på plats och fungera som ett komplement till andra åtgärder för att skydda individer från tvång och påtryckningar utifrån hedersnormer och främja individens frihet. Ett långsiktigt förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck i form av utbildningsinsatser till yrkesverksamma, samordnade stödinsatser till utsatta och informationsinsatser till berörda samhällsgrupper är därför lika viktigt även efter en eventuell lagändring. På lång sikt bedömer Länsstyrelsen att ett förbud kommer att medföra förändrade attityder och värderingar kring såväl tvångsäktenskap som kusinäktenskap.

Länsstyrelsen vill avslutningsvis påtala att det i utredningen saknas en ingående och djupare analys av vilka konsekvenser ett erkännandeförbud av utländska äktenskap kan få för den enskilde, såväl för vuxna som för barn. Det är därför av vikt att bevaka samt följa upp hur föreslagna lagändringar påverkar individer i utsatta situationer.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anders Thornberg med handläggare Jennie Wallin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Sigun Lilja och Sandra Bengtsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

JU.L2@regeringskansliet.se